

kollégákat a helyi lapban való publikálásra.

- Az Európai Unió által támogatott forrásokból sikerült az iskola épületét felújíttatni.
- Bővült az iskola eszköztára interaktív táblákkal, új számítógépes parkkal, táblagépekkel.
- Szaktantermeket hoztunk létre: nyelvek, informatika oktatására, felújítottuk a gimnasztikai termet, edzőtermet alakítottunk ki.
- Esztétikusabbá tettük az iskola külső környezetét: közös hétvégi nagykarításokkal, pihenőpark és mászóka vásárlásával, sziklakert létrehozásával, virág- és faültetéssel, kerítésfestéssel.
- Bővült az iskola támogatóinak listája – már nem csupán a 2 százalék adójukkal támogatták a polgári társulásunkat.
- Megtanultunk pályázni, folyamatosan figyeljük a pénzszerzési lehetőségeket.

BEFEJEZÉS

Nem állítom, hogy jó iskola vagyunk, de minden tudásunkkal azon dolgozunk, hogy így legyen. Akadnak még kitűzött feladatok a jó iskolává válás érdekében, mindig van olyan terület, melyen változtatni kell. A legfontosabb számomra mindenkor a csapatszellem kialakítása, a jó emberi kapcsolatok ápolása, ez az alapja az alkotómunkának. Hiszem, hogy kiváló munkatársakkal és lelkes szülői háttérrel megteremthető az összhang a kereslet és kínálat között.

HITVALLÁS: „Vezetőnek lenni nem azt jelenti, hogy osztod az eszt, elvársz, dirigálsz, és kiéled a középszerűség. Vezetőnek lenni nem más, mint mikor elszakíthatatlan bizalom fűz össze azokkal, akik iránt felelősséggel tartozol. Akik kérdőjel nélkül követnek téged bárhová, mert látják, tudod, merre mész. Vezetőként nem azért nézel hátra, hogy a „dicsőséges” múltadból meríts erőt, hanem mert vigyázó tekinteted van a csapatodra, hogy le ne maradjon senki. A vezető példával vezet, de betartatja a szabályokat. A szabályok azért vannak, hogy a csapat egyben maradjon, és egymást, együtt vigyék előbbre. Aki nem akar a csapat része lenni, azt magára hagyja vagy elzavarja, mert a csapat érdeke kívánja így, nem pedig a középszerű egója. A vezetőt azért követik, mert valamikor ő is jó követő volt, és megtanulta, milyen igazi csapattagnak lenni. Nem kérdés, hogy hisz abban, amit csinál, tudja, mit csinál, és tisztán látja, hová tart. A vezető a csapatért dolgozik.” (Tonk Emil)

FIBI SÁNDOR

MIT TEGYÜNK, HOGY ISKOLÁNK VALÓBAN A RÉGIÓ LEGJOBB ISKOLÁI KÖZÉ TARTOZZON...

Bevallom, számomra rendkívül megtisztelő, hogy a Katedra Társaság elnöke felkért e korreferátum elkészítésére – mondván: Nem kérek mást, csak azt, hogy saját tapasztalataidat tedd közkinccsé, hiszen neked már sikerült ez az igényes feladat. Az általam vezetett dunaszerdahelyi Vámbéry Ármin Alapiskola tanulóinak a létszáma ugyanis viszonylag rövid idő alatt szinte megkétszereződött, a szülők elismeréssel és tisztelettel a magukénak vallották ezt az intézményt, és ami talán a legfontosabb, a tanulók szerettek iskolába járni, ahol nagyszerűen érezték magukat. A tanulmányi eredményeik, a különböző versenyeken elért sikereik is bizonyították a felkészítés egyértelműen magas színvonalát.

Tudatosítottam, hogy a felkéréskor nem tudományos tézisek, bizonytalan határfokú javaslatok megfogalmazására gondolt Társaságunk elnöke, sokkal inkább a tapasztalatok megosztására,

ami fontos lehet az iskolavezetők, pedagógusok számára, hiszen ezekben az években egyre több iskolánk jövője kerül veszélybe. Köztudott ugyanis, hogy a folyamatosan csökkenő diáklétszám miatt az élesre fent damokleszi kard – mely az utóbbi években határfokának növelése érdekében az iskolák finanszírozását szabályozó törvények és ilyenolyan szintű sanda szándékú rendeletek álrühájába burkolózik – elmetszeni készülő nagyon sok iskolánk életének a fonálát.

Emlékeimben kutatva biztosan állíthatom, számomra évtizedek óta érthetetlen, hogy a meggyőző szakmai érvelések ellenére hogyan képes viszonylag sok magyar szülő mindmáig elhinni azt a hatvanas években – az akkori politikai korifeusok és az őket segítő regionális és helyi csinovnyikok által – elhintett, kimondottan az érintett szülők tudatát deformálni szándékozó politikai szlogent, mely szerint ha

azt akarod, hogy gyermekedből legyen valami, ne a nemzetiségi iskolába írsd be őt. Az eltelt évtizedek alatt a magyar tanítási nyelvű iskolákból kikerült sok száz és ezer kiváló, itthon és külföldön is elismert szaktekintély sem tudott sok magyar szülőt meggyőzni arról, hogy a józan gondolkodás és ítélőképesség helyett szakmai ostobaság fészkelte be magát agyuk döntések meghozatalára determinált tekervényeibe. Be kell vallanom, egyszerűen képtelen vagyok megérteni ezeknek a szülőknek a gondolkodását, mely egyértelműen figyelmen kívül hagyja a tényeket, az értelmes és meggyőző szakmai érveléseket, aminek eredményeként még a viszonylag jól prosperáló magyar tanítási nyelvű iskolákban is tapasztalt folyamatos létszámcsökkenéssel elmentéses irányban növekedett a szlovák iskolákba beírt magyar nemzetiségű tanulók száma – és nem csak azokban a falvakban és városokban, amelyekben a lakosság túlnyomó többsége már nem vallja magát magyar nemzetiségűnek. Igaz viszont az is, hogy a legutóbbi évek adatai szerint csökkent a szlovák alapiskolába járó magyar gyerekek aránya, hiszen az adott alapiskolás korosztálynak 25%-a helyett „mindössze” 21-22 százaléka nem tanul anyanyelvén, azonban mégis elgondolkodtató az ismert szociológus – Lampl Zsuzsa – 2011-ben végzett kutatásának az a konklúziója, mely szerint a nemzetiségileg vegyes területen a szlovák alap-

iskolát végzett gyermekek szüleinek 77%-a magyar nemzetiségűnek vallja magát. Ha ezen a helyzeten változtatni szeretne bárki is, tudatosítania kell, hogy ma már nincsenek csodák, olyan jellegű csoda sincs, amilyenről Sebők Valéria kolléganőnk, a Feledi Kistérségi Tanügyi Hivatal szakdolgozója tett említést az idej hánvai országos tanévnyitó ünnepségen a szlovákiai magyar iskolákba küldött üzenetében, amikor Mács Józsefet idézve ezt mondta: „Az ízig-vérig gömöri Pósa Lajosunk felbecsülhetetlen értékű munkájához kapcsolható az a máig fölülmúlhatatlan nemes következmény is, hogy azok, akik eredetileg a budapesti német iskola által vélték biztosítottak gyermekük nevelését, a Pósa-versek hatására több mint harmincezer gyermeket írtak át a magyar iskolákba.” Igen, az ilyen jellegű egyszerű csodák helyett nekünk más utat kellett, kell, sőt kimondottan muszáj választani, ha iskoláinkat meg akarjuk menteni... Az évek során fokozatosan erősödött bennem az a meggyőződés is, hogy nem a nemzeti érzelmeket célba vevő, ilyen-olyan rendezvényeken, sőt a médiákban is ismételtetett szlogenyszerű felhívások, hanem kizárólag a pedagógusi hivatásunk és a ránk háruló feladat fontosságát tudatosító elkötelezett, lelkiismeretes, magas szintű munka hozhatja meg a várva várt változást a szülők gondolkodásában.

A Vámbéry Ármán Alapiskolában az ezredfordulót követő évben a tantestü-

let minden tagjának bevonásával egyértelműen megfogalmaztuk egész iskolai munkánk határozott vezérelvét és üzenetét: CSAK A SZÍNVONAL VONZ. A hétköznapi gyakorlatában ez nem jelentett mást, mindössze annyit, hogy számunkra csak a folyamatosan kiváló teljesítmény lesz elfogadható az iskola vezetésétől, minden pedagógustól és iskolai alkalmazottól. Igen, tudom, ez így leírva rendkívül egyszerűnek tűnik, ám az elhatározás megvalósítása távolról sem volt ilyen egyszerű... A korreferátum írására készülésként első lépésként csak jelszavakba sűrítve próbáltam meg összefoglalni, milyen is volt másfél évtizeddel ezelőtt az elképzelésünk a kiváló iskoláról, mi mindenre kellett odafigyelnünk, mi mindent kellett másképpen tennünk. E jelszavak alig fértek el egy teleírt nagy oldalon... Most mégis megkísérlem kiemelni a szerintem legfontosabbakat, hiszen ezek megvalósításával vált valósággá a tervünk. Ezek a következők:

- a tantestület minden tagjának, pontosabban az iskola összes alkalmazottjának megegyezésen alapuló közös akarata;
- egymás munkájának tisztelete;
- rendszeres óralátogatás az igazgatóság tagjai részéről, valamint a kollégák kölcsönös óralátogatásai, és a tapasztaltak őszinte megbeszélése a munkaértekezleteken;
- a kiváló munkavégzéshez szükséges feltételek biztosítása, minden elért rész-

eredmény elismerése, vagyis a motiváló dicséret következetes alkalmazása, és természetesen az ilyen munkához illő rendszeres anyagi jutalmazás gyakorlásának a bevezetése.

Odafigyeltünk olyan nüanszokra is, hogy az iskolavezetés a tantestület tagjaival, de az alkalmazottakkal szemben sem alkalmazott parancsot, utasítást, hanem következetesen a megkérés, meggyőzést, a szakmai érvelést tartotta célravezetőnek, és bármilyen kapcsolattartás során kizárólagosan csak az élő kommunikációt alkalmazta. Fontossá vált számunkra, hogy a terveket, az elképzeléseket rendszeresen megvitatjuk, és legalább ennyire fontos volt a folyamatos együttműködés és egyeztetés a szülői szövetség vezetésével, az iskolatanácsal, az iskola fenntartójával és kiemelten fontos az írott és elektromos médiák minden szintű képviselőivel. Mindannyian tudatosítottuk, mennyire fontos, hogy az iskolánknak kimondottan sajátos, egyedi arculata legyen, hogy csak a mi iskolánkra jellemző, eddig sehol nem alkalmazott, újszerű akciók jelenjenek meg a gyermekekkel végzett munkában és a szülőkkel való együttműködésben – pl. a nagyszabású és az egész városban szinte azonnal elismertté vált családi júniális rendezvényeink a szürke gyermeknapok helyett, illetve az egész napos közös, ünnepélyes, vidám és játékos beiratkozás az első évfolyamba, mely rövidesen országos népszerűsége tette szert –, és természetesen a teljesen nyitott iskola minden attribútumának a megvalósítása. Ám iskolánk legfőbb prioritásának, a célunk elérése szempontjából legdöntőbbnek mégis a legapróbb részletekig végiggondolt, megfontolt és tudatosan alkalmazott „Humánus és gyermekközpontú iskola” komplex programunk bizonyult, természetesen annak személyes, szervezési, pedagógiai és anyagi oldalának a biztosításával. E program fontos része volt, hogy a pedagógusok úgy szervezzék a munkát, hogy a gyerekeknek lehetőleg minden nap legyen sikerélménye. El kellett fogadtatnunk, hogy a pedagógusok részéről teljes szemléletváltásra van szükség ahhoz, hogy a diákok és a szülők iskolához való viszonya megváltozzon. Elsősorban azt az alapigazságot kellett tudatosítani, hogy az iskola nem azért létesült, hogy a tanítónak munkahelye legyen, tehát az iskola nem a pedagógusé, hanem a gyermekeké és a szülőké, akiknek a pedagógus egy nagyon sajátos, lényegében semmi és senki más-

sal nem pótolható szolgáltatást nyújt. Ezért a szülőnek természetes joga van ahhoz, hogy a szerinte legjobbnak ítélt intézmény szolgáltatást vegye igénybe, joga van ismerni a választott intézmény mindennapjait, ténylegesen – és nem csak hallomásból – ismerni a tanítók, nevelők munkáját, hiszen a számára legértékesebbet, gyermeke tanítását bízta rájuk. Ilyen feltételek teljesítése adta meg az esélyt ahhoz, hogy a szülő tudatosan a mi iskolánkat tartsa a legjobbnak, a legszínvonalasabbnak, és ezért válasszon minket. Szakmai megbeszéléseinken fokozatosan – bár korántsem könnyen – teljesen egyértelművé tettük azt a követelményt, hogy a tudás átadása, az államilag kötelezővé nyilvánított tananyag „megtanítása” kizárólag az iskola, a pedagógus feladata, és ez a sajátos feladat semmilyen formában, semmilyen mértékben nem ruházható át a szülőre – még akkor sem, ha roppantul szimpatikusnak tűnik, ám végzetesen hamis és tévútra vezethet az a gyakori érvelés, hogy mindez elsősorban a szülő érdeke, hiszen nem tesz mást az otthoni „gyermekével együtt tanulással”, csak saját gyermeke munkáját segíti. Véleményünk szerint azonban az iskola, a pedagógus egyáltalán nem adhatja feladatul, sőt nem is kérheti arra a szülőt, hogy az eddigi hagyományokhoz hűen – főleg az alsó tagozaton – foglalkozzon otthon egyre többet a gyermekével, vagyis tanítsa őt... Amennyiben tehát ez az iskola feladata, akkor az iskolában kell megteremteni minden személyi, szervezési és anyagi feltételt ahhoz, hogy a lehető legmagasabb színvonalon történjen e kiemelten fontos feladat megvalósítása. Az ilyen jellegű szemléletváltás eredményeképpen vált iskolánk valóban gyermekközpontú, humánus intézménnyé, amelyben következetesen arra törekedtünk, hogy lehetőleg ne legyen egyetlen olyan tanuló sem, aki sikerélmény nélkül megy haza az iskolából, hiszen a siker – a részsiker is – a diák számára a leghatékonyabb motiváló tényező.

Elképzeléseinknek viszonylag nehezen, de mégis sikerült megnyerni a tantestület tagjait, az érintett szülőket, sőt az iskola fenntartóját is, és immár közös megegyezés alapján vezettük be az ún. egész napos iskolát, melynek alapötlete az alsó tagozat két kiváló és kreatív pedagógusától – Vörös Máriától és Szabó Évától – származott. Újításunk lényege, hogy az alsó tagozaton az iskolatáskát hétközben most már nem kellett haza-

vinni, elég volt csak a hét utolsó tanítási napján, hogy a szülőknek boldogan dicsékedve meg lehessen mutatni, mit is tanultunk egész héten az iskolában. Az alsó tagozaton, ahol az eddigi gyakorlat szerint az iskolában átvett tananyagot a legtöbb tanuló otthon gyakorolta be a szüleivel – vagy esetleg egyedül próbálkozott több-kevesebb sikerrel ezzel a feladattal – most a napközi otthonban a tanító néni irányításával készítették el a házi feladatot is. Tehát délelőtt az osztálytanító megtanította, délután pedig a napközis tanító néni begyakorolta az adott tananyagot, így már képesek voltak közösen, de egyre gyakrabban egyedül, majd teljesen önállóan is nagyon könnyen elkészíteni a házi feladatot is. A gyerekek szinte észrevétlenül megtanultak önállóan tanulni. És a hitetlenkedők által kezdetben lehetetlennek tűnő elképzelés megvalósult... Megszűnt a szülő segítségét igénylő tényleges házi feladat, az otthoni tanulás, az a kínos együttlét, amikor anyuka a gyermekével együtt sír, hiszen a tanító néni természetesen mindent másképpen mondott, mint az anyuka, aki segíteni szeretne gyermekének. A napközi utáni órák most már a családban eltöltött gondtalan, felszabadult játék idejévé válhattak, és a kisdíjakok másnap vidáman, felszabadultan jöhettek iskolába, hiszen érezték, sőt tudták, hogy előző nap a napköziben teljes mértékben felkészültek a tanításra. Az iskola mindössze azt kérte a szülőktől, hogy gyermeküket a tanév elején írássák be a napközibe, és otthon nagyon sokat beszélgessenek velük, hogy a gyermekek kommunikációs készsége ilyen módon is fejlődjön. Talán csodának is lehet nevezni, de viszonylag gyorsan változott a szülők és a gyermekek viszonya az iskolához... Megnőtt a szülők bizalma az iskola iránt, lakószomszédaiknak, barátaiknak, ismerőseiknek örömmel újságolták a gyermekük mindennapjaiban beállt nagyon pozitív változást. Arra kérték a pedagógusokat, akiket egyre jobban és őszintébben tiszteltek, árulják el, mi történik az iskolában a gyermekekkel, akik azért szomorkodnak péntek délután, mert szombaton-vasárnap nem mehetnek iskolába, akiknél megszűntek az addig szinte rendszeresen jelentkező, szorongások okozta reggeli hasfájások, a különböző kifogások, a szomorú, könnyes szemű könyörgések, hogy ne kelljen aznap iskolába menni. Mindössze pár év kellett ahhoz,

hogy az alsó tagozat minden évfolyamában és osztályában bevezessük ezt a koncepciót. Délutánra minden osztály önálló napközis csoporttá alakult, hiszen elenyészően kevés volt azoknak a gyerekeknek a száma, akik nem látogatták a napközit. Azt is sikerült tehát elérnünk, hogy minden alsó tagozatos osztálynak két tanítója volt, hiszen a napközis pedagógusok többsége is tanítói képesítéssel rendelkezett. Az adott osztály két pedagógusa rendkívül hatékonyan együttműködött, a gyerekek és a szülők nagy örömeire.

És közben szinte észrevétlenül több mint 180 diákkal gyarapodott iskolánk tanulóinak a száma, hiszen a médiákkal való kiemelten aktív együttműködésünk révén a tanításban alkalmazott koncepciónk sikerének a híre eljutott szinte az ország minden iskolájába... Őszintén örültünk annak, hogy sok iskolából érkeztek hozzánk kollégák, akiket érdekelt az általunk alkalmazott szervezési forma, annak pedig még jobban, hogy tudomásunk szerint több mint negyven magyar iskola áttért erre a gyakorlatra. Ezzel párhuzamosan tartuk szélesre az iskola kapuját és szorgalmaztuk, hogy a szülők jöjjenek be bármikor az iskolába, hiszen nemcsak az iskola kapuja, hanem az osztályok ajtaja is nyitva áll előttük. Mindössze az iskola igazgatóságán kellett jelezni, melyik osztályban szeretnék meghallgatni, megnézni a pedagógus, illetve gyermekeik munkáját. A teljes nyitottság számunkra azt jelentette, hogy szakítottunk azzal az általam egyébként is sokat bírált szinte általános gyakorlattal, hogy a legtöbb iskola a szülők számára majdnem hermetikusan zárt intézmény, hiszen reggelente a kis elsősöket is csak az iskola kapujáig kísérheti az anyukája, ahol esetleg csak a beiratkozások előtt néhány nappal szervez az igazgató néhány nyílt órát vagy sajtóságos esetben egy egész nyílt napot, és így évről évre lényegében csak egyetlen alkalommal ad lehetőséget az érdeklődő szülőknek, hogy ténylegesen bepillanthassanak az iskola munkájába. Így bizony nehéz elérni, hogy a szülő is a magáénak érezze az iskolát... Természetesen elhangozhat most is az az érv, hogy a szülői értekezleteken is módjuk van meghallgatni az igazgató, illetve az osztálytanító beszámolóját, de saját gyermeküket lát-

ni és hallani a tanítási órán, az bizony leírhatatlanul más élmény... A szülők számára talán ezért volt kezdetben teljesen idegen ez a lehetőség, ám nagyon rövid idő alatt ráéreztek az iskola- és az óralátogatások jelentőségére, és örültek annak, hogy láthatják gyermekeik iskolai aktivitását, megcsodálhatják azt a fantasztikus munkát, amit a pedagógus végez az osztálynyi gyermekkel. Mi csak azt kértük tőlük, hogy mindazt, amit az iskolában láttak, tapasztaltak, jóakaratóan mondják el minden erre kérdezőnek az őszinte véleményüket... Jóleső érzés volt hallgatni őszinte a véleményüket, különösen amikor arról beszéltek örömmel az iskola igazgatójának, illetve a helyetteseinek, hogy ők lényegében eddig is tisztelték a pedagógusokat, de ezek után különös tisztelettel értékeli a munkájukat.

A fokozatosan növekedő diáklétszám, a tanulók által elért nagyszerű eredmények az iskolaügyi minisztérium által támogatott tanulmányi versenyeken és a mindezekért kapott magasabb anyagi dotáció az iskola vezetése számára lehetővé tette, hogy a pedagógusok kiváló munkáját és eredményeit méltóképpen lehessen anyagilag is jutalmazni. Az iskola fenntartójával és a szakszervezet alapszervezetével egyeztetve sikerült meghonosítanunk azt a gyakorlatot, hogy az adott tanévben minden pedagógus és iskolai alkalmazott két alkalommal – karácsony előtt és a tanév végén – az eredményektől függően, differenciáltan külön pénzjutalomban részesült. Fontosnak tartom kiemelni, hogy a legalacsonyabb jutalom nagysága sem süllyedt a csak szimbolikus jutalom szintjére... Természetes, hogy minden alkalmazott tudatosította, az iskola vezetése elismeri és méltóképpen jutalmazza a hivatásszeretnek megfelelő szintű munkavégzést, és számukra a jutalom nem megszokott nagysága különösen motiváló volt.

Mindehhez természetesen szükséges volt, hogy az iskola igazgatója minden területen kellőképpen menedzselje az általa irányított intézményt, bekapcsolja iskoláját a nemzetközi együttműködési projektekbe és a pedagógusoknak, diákoknak lehetővé tegye más országok intézményeinek meglátogatását, baráti és szakmai kapcsolatok létesítését, és ezen tevékenység megfelelő szintű

medializálását. A fenntartóval való értelmes tárgyalások és a sikeres együttműködés eredményeképpen az Európai Unió strukturális alapjaiból a szlovákiai magyar alapiskolák közül talán elsőként a sikeres pályázat útján elnyert néhány millió koronás támogatásból teljes mértékben modernizáltuk a hatalmas iskolaépület fűtési rendszerét, lecseréltük a nyílászárók nagy részét, és immár csak a fűtésen egy-két év alatt megspórolt pénzen két számítástechnikai szaktantermet létesítettünk. A szülői szövetség hatékony és értelmes támogatásával feltöltöttük az iskola segédeszköz-állományát, és a lényegében kihasználatlan tantestületi irodából – hiszen a kollégák előnyben részesítették a sokkal otthonosabb kabinetirodákat – létrehoztunk az iskola reprezentatív könyvtár- és olvasótermét, melynek berendezését iskolánk egyik tisztelője ellenszolgáltatás nélkül biztosította. A szülői szövetséggel való eredményes és sikeres együttműködésünk egyik kedves mutatója volt, hogy az iskola gyönyörű belépőcsarnokában minden évben közösen szerveztük a régió talán legszínvonalasabb szülői bálját.

Külön gondolatsort érdemelne az a tény, hogy a Vámbéry Ármin Alapiskola pedagógusai kellő szaktudásuk, mentalitásuk, empátiájuk és döntési szabadságra való felkészültségük eredményeképpen a vezetés részéről szinte teljesen szabad kezet kaptak a tanterv realizálásának mikéntjére. Ez a döntési szabadság vonatkozott természetesen az alkalmazott módszerekre is, hiszen a pedagógusok tudatában voltak annak, hogy a tanterv teljesítésének és az alkalmazott módszereknek a sikere determinálja az ő munkájuk sikerét is, annak ellenére, hogy az osztályok összetételében és az egyéni képességek között természetesen különbségek vannak. A döntési szabadság azonban meglátásaink szerint növelte minden pedagógus felelősségérzetét. Tény viszont, hogy e döntési szabadság csak azután lépett érvénybe, hogy előzetes módszertani összejöveteleinken eleve kizártuk azokat a módszereket, eljárásokat, amelyek elősegítenék a diákok tanulóhoz való viszonyának romlását, a definíciók, különféle elolvasatlan irodalmi alkotások lediktált tartalmai, adathű írói életrajzok és esetleg a pedagógus

által a tankönyvben aláhúzatott szövegek teljesen fölösleges memoriterszerű bemagolását, és hasonló lélekrontó eljárásokat... Külön említésre méltó az alsó tagozatos pedagógusok kreativitásának a sikere, akik játékos módszerek alkalmazásával szinte probléma nélkül megtanították tanulni a kisdiákokat, és ráérezni a tanulás, a tudás, az ismeretek elsajátításának az öröme. Öröm volt észlelni, figyelni ezt a csodát, átélni azokat a perceket, amikor a tanítási órák közötti szünetben a kisdiák csillogó szemmel meséli, mit is tanult az előző órán, és mennyire fog örülni az anyukája, apukája, ha mindezt elmondja majd otthon... Öröm volt tudatosítani az újszerű szakkörök iránti magas érdeklődést és a diákok tanulmányi sikereit, öröm volt olvasni az általuk szerkesztett iskolaiújságot, és büszkén nyugtázni, hogy az idegen nyelveket – beleértve a szlovák nyelvet is – csoportokra bontott osztályokban tanítjuk, az pedig különösen nagy öröm volt, hogy a nagyon jó nyelvérzékkel rendelkező diákjaink közül többen is középszintű nyelvvizsgát tettek angol nyelvből a kilencedik évfolyamban.

Korreferátumom záró szakaszában – nem általánosan érvényes tételként – mégis fontosnak érzem, hogy az elképzelések, az eredmények és tapasztalatok, az utánzásra felkérő javaslat nélküli gondolatébresztő eljárások felsorolása után talán vitaindítóként mégis tegyük fel azokat a kérdéseket, amelyeket bevezető gondolatként kellett volna feltennem. Kísérjük meg mégis közösen keresni a választ arra, milyen is a jó iskolaigazgató, a jó tantestület, kik a jó pedagógusok, akik nélkül nem létezik jó iskola – és egyáltalán, milyen a jó iskola.

Véleményem szerint a jó pedagógus a módszertanilag is kiválóan felkészült, kreatív tanító, aki pozitívan viszonyul a tanulókhöz, szereti és megérti őket. Nem hangulaterber, van humorérzéke, következetes, igényes és igazságos, képes minden helyzetben sikeresen motiválni a diákjait, és ami a legfontosabb: saját személye megszerettetése révén az általa tanított tantárgyat is megszeretteti diákjaival. Tiszteli a szülőket, képes őket megnyerni a következetes együttműködésre. Közösségi ember, tiszteli, elismeri kollégái munkáját, ké-

pes mindig befogadni az új ismereteket, hiszen következetesen elveti azt a szemléletet, hogy „én így tanítok már évek óta, és ha akkor az jó volt, akkor most is jónak kell lennie”... És talán ami a legfontosabb: ő „par excellence” pedagógus, mindig az – az osztályban, az iskola folyosóján, az iskolán kívül, a közösség életében, a lakhelyén, a kulturális rendezvényeken, aki személyiségével is kivívja a szülők tiszteletét. Akinek az egész munkája sugározza a hitvallását, mely szerint tudás nélkül nem lehet, szív nélkül pedig nem szabad tanítani. A jó igazgató pedig maga is jó pedagógus, amellet nagyon jó menedzser, aki képes összetartó, együtt gondolkodó közösséggé formálni a beosztottakat, aki képes a tantestülettel, a szülőökkel, az iskola fenntartójával és az iskolatanáccsal nagyon szorosán együttműködve kialakítani az iskola saját arculatát, ezáltal vonzóvá tenni az iskolát; aki meggyőző és nem autokrata, nem utasít, nem kényszerít; aki képes elfogadni más véleményét is; aki engedi szabadon dolgozni a pedagógusait, de nagyon jól tudja, kit, mikor és hogyan kell ellenőriznie, vezetnie, irányítania; aki nagyon átgondolt módon képes magas szinten menedzselni az általa vezetett iskolát és együttműködni a szülői szövetséggel, az iskolatanáccsal és az iskola fenntartójával is, és akinek az ajtaja mindig mindenki előtt nyitva

áll. Aki képes megteremteni az iskola egyedi, különlegesen vonzó szellemiségét, mely bizalmat, biztonságot sugároz, ahol nem idegen a következetes és tudatos együttműködés, a megfelelő szintű tolerancia, a tudatos rend és a maximális igyekezet.

És akkor milyen is a valóban nagyon jó iskola... A valóban jó iskola minden bizonnyal mindenféle felülről jövő akadályoztatás ellenére is autonóm intézményként működik. Van saját egyéni arculata, stratégiai terve, jövőképe, vonzó, színvonalas iskolai programja, mely a tevékenységek kiemelkedően széles skáláját tartalmazza. Jól felkészült igazgató áll az intézmény élén, és kiváló, elkötelezett pedagógusok alkotják a tantestületet. Hibamentesen működik a belső kommunikáció a pedagógus-iskolavezetés, pedagógus-pedagógus, pedagógus-diák viszonylatokban. Minden pedagógus arra törekszik, hogy a diákokat megtanítsa tanulni, megtanítsa, hol és hogyan lehet az ismereteket alkalmazni. A jó iskola példamutatóan együttműködik a szülőökkel.

Örömmre szolgál, hogy ezek a kritériumok nem csak számomra rendkívül fontosak, hanem több kiváló szakembernek is ez a véleménye, ahogyan erről meggyőződhetünk Albert Sándor *Még nem késő* című értékes tanulmányából is. Ajánlom minden kollégának ezt a publikációt...

